

Kuti Csongor
A norvég hajnal

© Kuti Csongor

A kötetet tervezte és tördelte: Mikes Vivien

Készült az Első Kötet Műhely gondozásában,
a szerző magánkiadásában

ISBN 963 460 945 7

Eleknek

MOZGALMI DAL

Mozgalmi dal

Mert kicsúszott kezünkből a Nap,
létrákat készítünk azóta is egyre,
mások karókkal próbálkoznak,
felmászva mindenféle hegyre,
és akadnak még bugrisok is,
kik a látóhatárt lesik epekedve,
s hálókat szőnek, hátha beleesne
a lenyugvó Nap egy este.
Végül ismerek néhány nagyálmút,
igazi merészet, kik lovakra szárnyakat
illesztgetnek, számolgatnak, mérnek...

Mi a létráknál maradtunk.
Biztonságosak, egyszerűek,
egyesek szerint szépek...
A bölcsek progresszívnek tartják,
s transzcendentálisan determinált
metafórákban mérik a hosszát.

Mi ezen persze nem gondolkozunk.
Dolgozunk csak, nekifeszülve a nagy kéknek,
fok fok után, nap nap után,
derék nekigyürkőzés az élet.
Példaképeink is vannak,
hősei a Nagy Létraépítésnek,
emléküket évszázados fellegek őrzik,
tetteikről könnyező nagymamák mesélnek.

Mert kicsúszott kezünkből a Nap,
létrákat készítünk azóta is egyre,
az ég kékjét koptatjuk
nagy álmunknak veselkedve,
fok fok után, nap nap után,
verseket írunk a fellegekbe.

Nyári lányok

Rekken a berek,
S a déli ég üvegkék selymén
Szöszölnek az apró fellegek.
Szétmálló tájakon dül
A békés polgári unalom.
Csiricsaré gyereknepség
Csüng az ivóutakon,
Míg fecsegő zöld lomb-tengerek
Alatt – áldott légy, ó, Dionüszosz! –
Kertkorcsmák melankóliája fakad...
Tangóharmonika, valcerek,
Könnyű szélben vidám lánysereg,
S nyomukban enyhe izgalom
Remeg az olvatag flaszter felett.

Megtéveszt száz hazug csillám,
S mintha nem is mi lennénk,
Szint' észre sem vesszük immár,
Csupán hálni jár belénk a nyár.

Fehér ló fia

Kajla, álmokat sodró szárnyakon jössz?
És a szélvész, melyet ígértél,
hol maradt? Esmék viharzó harca
helyett görgetsz fakó álmokat...
Lám, vidor Sziszüphosz-fajzat lettél,
s szómalom morzsolja étedet,
ám mi lesz, ha számonkérlek tőled
eltékozolt halhatatlanságod,
fölmutatni mit fogsz, mily érveket?
Hol vannak a gyöngyök, Fehér ló fia?
Mire költéd sok táltos évedet?

Vándor éji dala

Hej, vásott ár-hely,
csuhaj duhaj kocsmák,
poshadt borok,
árvízszagú utcák,
s ti puha angyalkák,
szendék, szüzek s
– de hagyjuk,
lendíteném előttem tollam,
de elittam a fattyút:
csak szójátékokat gyártott már,
s botlott, mint a vak tyúk.

– Imígyen szóla vándorunk
a vár tövében, ott lent,
s transzközépi fájdalomtól
a falra cifrát öklend. –

Nyálam sárral keveredik,
testem izzadságtól nyirkos,
oly transzszilvánul érzem magam,
s ez egy poétának gyilkos;
hol vagytok, ti régi asszonyok,
Tündék, Ildikók, Dianák és Teklák,
s főleg ti, csillagszeműek,
Erikák és Kingák,
kiktől a forró csókok között
nevetve loptam az szikrát?
Hej, te cudar város,
becsület nélkül, ingben
hagylak itt, feledve,
szittya hold fényében feredve.

– Mondá, s elveszett
a csontzörgető szélben,
egy poéta, ki itt járt
ezerhét-száz-négyben. –

Karusszel

Előre az éjszakába!
Ó, ezer nagyapa szakállából font
sűrű, súlyos éj!
Mily szelíden simítja végig
lángoló arcomat hűs selymed.
Tajtékszó hófehér paripám nyergében
vágta, vágta!

Hej, világ, világ!
Enyém ez a lovashinta hajnalig!

Csodás egy hinta ez itt,
kín húz, düh taszít,
s közben rejtett helyen
– kis dobozban –
akárha száz cigány húzza,
szól a nóta.
De jaj, be furcsa nóta!

„Hófehér paripa, hófehér paripa,
tűzet fúj orrlyuka, csillag a homloka,
ki szórén meg tudja ülni,
csillagokba fog repülni,
csillagokba, de ki tudja,
le fog-e majd szállni róla...”

Hej, világ, világ!
Enyém ez a lovashinta hajnalig!

Szájamban a félelemnek
íze van – nem szeretem,
homlokomban csapzott hajjal
izzadtan és véresen...
Akárha száz torok zúgna,
egyre csak szól az a nóta,
de jaj, be furcsa nóta!

„Hófehér paripa, hófehér paripa,
tűzet fúj orrlyuka, csillag a homloka,
sörényébe kapaszkodva
felszállhatsz a csillagokba,
egyre úzve és keresve,
kísérve és kísértetve.”

Hej, világ, világ!
Pörögjön a lovashinta hajnalig!

...és fekete betonná tömörült
körülettünk az éj
– de mi csak szálltunk
és csillagokat rajzolhattam
és letörölhettem őket
– de mi csak szálltunk
és csontjainkról levált a hús
– de mi csak szálltunk
és egyre kisebbre zsugorodott
fehér csontbörtönében a lelkem
– de mi csak szálltunk
és az agyammal etettem
ezt a ronda fehér szörnyet
– csak hogy szálljunk
és tűzet tartottam csontkezeimben
eleven, teremő lángot
– de mi csak szálltunk
és tűzzárnyai nőttek csontparipámnak
És csillagok és csontok és lángok...

Lángol körülöttem a hajnal
vad, dacos lázadása,
tombol az ébredő szélben a nyárfa,
zöld sörényét meg-megrázva,
szilánkokban táncol az éj
minden gyöngyház-álma:

„Hófehér paripa, hófehér paripa,
tüzet fúj orrlyuka, csillag a homloka...”

Haiku

Kékeslilára fagyott lángok
emléke kísért.
Nincs öröm és nincs fájdalom.

Bálványisten az oldalán hever.
Havazik, csendes könnyörtelenséggel.

Blues

Petres Lászlónak, nagyrabecsüléssel

És amikor végre ráébredtünk,
hogy sem a füst, sem a sör,
de a nők sem tudnak már kielégíteni,
és amikor végül hányingerünk támadt
a kocsmá szagától
és semmitmondó fecsegésétől,
kimenekültünk az éjszakába.

Kimenekültünk a hűvös csíki éjszakába,
hol minden pontos és csalhatatlan,
akár a katekizmus.
És feltártuk agyunkat, lelkünket,
s még ki tudja, micsodánkat,
a városnak.
És hagytuk, hogy átgázoljon rajtunk
szocreál melankóliájával,
félresikerült utcáival
és félénk kíváncsiságával,
amint megpróbál a hagyomány
gipszkarton bástyáira kapaszkodva
kipislogni a hit gótikus ablakain.
És nem világosodtunk meg.
És szídtuk ezt a várost,
a kocsmákat,
a sört,
a nőket,
a hideg csíki éjszakákat,
álmainkat...
Álmainkat?

És félisteneket álmodtunk,
félnormás messiásokat,
részeg sámánokat,
nikkelangyalokat,
a szürke tömbházak tetejére,
a tapstérre,
a sétálóutca lámpaoszlopaira
és a szemétdombra.
(Ó, mondd, barátom,
miért nem kerestünk metaforákat térre és időre
miért nem kerestük meg a Nagy Válaszokat,
egyesítve múltat, jelent és jövőt
egyetlen örökkévaló látomásban?
Miért nem próbáltunk meg jobbak lenni,
akár egyetlen éjszákára?
Miért?)

Megváltóink némán álltak a sötétben,
s még csak a felelősséget sem vállalták.
Fogtuk hát megválaszolatlan kérdéseinket,
a magasztos gondolatokat,
reszketve, de görcsösen szorongatva
vérző markunkban összetört álmaink cserepeit.
Hánytunk és hugyoztunk,
és hagytuk a francba az egészséget.
Visszamentünk a csípős füstbe,
a savanyú sörünkhöz,
a régen megunt nőkhöz.
Úgy döntöttünk, falusi tanítók leszünk,
s várjuk majd, hogy belehaljunk az öregség
önelégtelenségébe.
Azóta nem merek a szemedbe nézni.
Mondd, barátom,
hol rontottuk el?

Post scriptum

Darvak sodródnak a fű felett,
a feszülő csendben
egyre karcolom a neveket
fák, kövek, fellegek,
szeretteim arcai? Képzelet?
Már gyűlnek a völgyben a szellemek,
vállamra nehezedik a fény
s az irgalmas magány.
Nyomomban mindenhol egy árny.

Fehér éjszakák

Gyertyák sápadt sóhaja az égben:
fényes haláltáncuk színes magány.
Megfogadtam, ha megjössz, szenvtelen
arccal, hosszú késekkel, mint pogány

bosszú-angyal foglak felszegezni
hajnalok piruló küszöbére,
mert tudtam rég, hogy nem fogsz már jönni...
De arcomon lángolt a hajnal vére

És a magány sötét küszöbére
felszögezett már szenvtelen arccal,
hosszú késekkel egy pogány angyal.

Csillagok magányos tánca ez,
vagy gyertyák sápadt visszfénye az égen?
Késett a vonatod: még soha nem félttem.

Városkép

Bérházak lapos tetején
frissen mosott lepedőkből
vitorlákat dagaszt a szél,
s az egyre kékebb ég alatt,
torz kő-fregattok serege halad
egy jobb világ felé.

Hajósévek

Hajóim mind nyugatra járnak,
vérző naplementében fehér vitorlavásznak,
sós vér, sós könny, csattogó sirályszárnyak,
lassan emlékei sincsenek már a nyárnak.

Könyörtelenül

Mint akadozó csont-malomban,
őrlődnek bennem az évek.

Ősz

Falábú öreg tengeri medvék
csomagolják kéziratom
lucskos lapjaiba
Moby Dick márványmagányának
utolsó fehér darabjait,
ködbe fagyott kikötők
évszázados zshivájának tengerében,
ólomszínű halpiacokon.

Balatonszárszó

Fák árnyéka ül a falon,
kéesszürke boltozaton
méla felhők,
felhők vonulnak borongón.

Kút vizének csobbanása,
a vízhordó sóhajtása,
vállán vödrök,
vödrök súlyos, néma tánca.

Konok parázs perzs-szaga száll,
inas paraszt vihart kaszál,
kasza lebben,
lebben a fény a szemekben.

Széthulló táj némasága,
pőre dombok borzongása,
szívem vonat,
vonat szelíd suhanása.

Félvers

Fél szó, fél hang, fél gondolat,
Félbeszakadt, átkozott mozdulat.

Köröttem minden megrepedt,
s az apró falánk réseken a fény,
mi eddig megütközött – most
átdereng. Elszáradt palánk-deszkák
között kereng a képzelet.
Túl, setéten hullámzó végtelen.
Innen, fényes kis ünnepek. Múlik,
hát múlatni kell. Csak ez a
félhomály a résekben, ez zavar.

Már félszájjal, ha nevetek.
Félek. Féltelek.

Meghívás kivégzésre

Halk szavakat szórunk
magunk köré szüntelen
lépteink útján,
szerte a kristályfényű
végtelenbe,

mint jó földműves hint
barna mezőn magvakat.
S bár a szó elszáll,
a mag megmarad, kihajt,
s földhöz ragad,

miképpen mindnyájan
földhöz ragadunk egy nap,
szónak szárnya ha
szakad, de nem ma, ma nem,
a kivégzést

elnapolták, s a sok
csőre töltött, tettekezés
jóindulat mind
kádba vész: megváltani
ma nem fognak.

Jegyzőkönyv

Kertész Imre – értelmezés

Mintha lelkem sínen járna,
siklok bele a homályba.
Se szeretet, se könnyörület.
Plakátarcú rám nevet:
wie kannst du ruhig schlafen?
(Ágyban, párnák közt) sikoltva ébredek.

Mint ki meghalt, s itt feledték,
mint ki él, de eltemették,
mint ki saját sírját ássa
mindennap a hallgatásba...
Ősz van. Feledni nem lehet.
Körülmosnak alabástrom tengerek.

A norvég hajnal

Hatalmas fekete Buickok jönnek
– apró szemekben pereg a zápor –
izmos testükön csillogó cseppek
„búcsúzz el én lelkem szépen a mától”.
Pirkad: gomolygó Bartók-kantáta száll
– fáradtan tér az éj hajója révbe –
szemtanú vagy, szemeidben halál
sirályraj tép vijjogva a szélbe.
Fekete szarvasokká vált fiúk.
Acélszarvasok. Az utca kövén
kitépett kotta-lap, hárslomb, tört saruk,
kavargó leveleken megalvadtt vér.
Fehér gyolcsingben összetört lánytest,
fehér gyolcsingben heverő lánytest.

Passió

Árnyak az ég alján:
a csontkopár havas
homlokára hágva
karám felé csorog
álmok
csapzott gyapjú nyája.

Nyirkos minden bárány.
Szügyig sárban jártak,
szügyig sűrű mézben,
gázoltak alvadó
lápon
sötét feledésben.

Fákat rajzol a szél:
sejtelmes erezet
simul habzó égre.
Ághegyen gyöngyként ül
a csend,
s hull új tavasz vére.

Néma vesztőhelyek
hús esthajnal-fényben
áznak, s a dombok, mint
koponyák, fénylenek:
tavasz.
Húsvét. Emlékezet.

Írástudók alkonya

Barna esthajnal-melaszban
ázik a város,
hős férfi-korunk lankadó
alkonyán,
nagy késsel feslett verseket
filézünk pártos,
bornírt melankóliával
a halkonyhán.

Egy sügér szeméből Jónás
néz, de nem jön
Ninivét menteni; a hal
hasztalan tátog.
Papírsárkányok ránganak
csillagpengés égen:
(kedvezményes áron)
táncórákat tart az élet.

BEAVATÁS

Beavatás

1

„Batáviában a fogházfolyosón jobbra van egy lépcső, balra a foglár irodája, és a fal végig zöld olaj, sárga szegéllyel.” *(Pizskos Fred, a kapitány)*

2

Éjszaka van, vonatra ülsz,
a fülkében egymagad léssz.
Arcokkal gondolsz,
és az ablakba könyökölsz:
előtted a világ pereg.

Később eljönnek véredért,
de te combodból kanyarítsz
és etetsz: kígyót,
mely ringat, álomba fűz és
életről hazudik neked.

Fülke csendjén átderengve
tovatűnő lelkek rendje:
apró, sorsszerű
véletlenek. Az ablakban
csak saját képmásod leled.

Sötétén izzó rettenet.

Kígyón lovagolsz, vaskígyón,
húskígyón, kígyóhúst eszel,
kígyó gyomrában
mályvatengeren, fölgyújtod,
máglya kell, látni kell, látni...

3

A vonatról leszállsz, kiszállsz,
kikelsz a kígyó gyomrából,
Székelykocsárdon,
vagy bárhol. Lásd, minden utas
haja koszorús lángolás.

4

Másodosztály. Váróterem.
Koldusok közt, angyalok közt,
meztelen az éj:
az éjszaka combjai közt,
pőrén, kultúrátlanítva.

A kezdet és a vég tudata
nélkül. Örök váróterem.
(A kiválóak
külön ülnek. Külön páholy,
külön ünnep, kaviár.)

Ám ez itt a másodosztály,
asztalodnál két muzsik áll,
s húrjaik mentén
a világ. Akár az élet.
Akár a halál. Kaviár.

János nem alszik, és Máté
sem alszik, csak ülnek, sápadt-
mozdulattalan:
szemükben izzó rettenet.

5

– Uram! A *versemért* jöttem! [...]

A csend színei

„– Vallj színt! Rivallják
– Szivárvány... suttogom.”
(Fodor Ákos: Dráma)

Elvesztem. Falak tört hómezején,
síkok teret tagoló rendje közt
lassan kővé szelidül minden nesz.
Istent faggat, de nyomot vesz,
s magába fordul a megátalkodott elme.
Apró szárnyakon leszáll az est:
talán hó hull. Talán pernye.

* * *

Körülvesz ringató, titkos csillagēj
a kövek szerre megelevenednek,
csillogó bőré szalamandrakként
a Hold fátylain gyülekeznek.
Ülepszik az idő, sorsot emészt,
álmot, akaratot... Alvó falakra
izzó szénnel lopva napot rajzolok.

* * *

Bársonyból van a fény. Simogat finom,
zizzenő szárnya. A viharlovasok
pihenni térnek, szenderül sok idő
marta ráncba, a ködlő pára
s pergő eső tánca: az én arcom ez.
Tükörbe fakulva, mint fénybe mártott
film, tűnök néma álcáim közt tova...

* * *

Az ég tükre a tó. Tó tükre az ég.
Szembefordított tükrök közt a világ
megannyi kis kép, rejtelmes mozaik,
cinkos összecsillanás. A valóság ennyi:
tűnő szem-villanás. A teljességet
a képzelet teremti. Tó mélyén
szunnyad az ég, a parttalan áradás.

Szabadesés

amikor fölültem a vonatra,
hogy átkeljek a Kárpátokon
(ó, a *másik* irányban),
felszerelkeztem minden jó dologgal:
az Alföld egy régi számát vittem,
Nyeső Mária-szalagot, sőt,
egy mobiltelefont is
– körülsáncoltam magam az anyanyelvvel
meg a benne rejlő lehetőségekkel –,
mintha a szavaknak mindenható
erejük lenne;
és persze papírt meg tollat is vittem,
hogy örökérvényű igazságokat is
kinyilatkoztathassak – szükség esetén,
noha semmit sem tudtam kezdeni
a magamra vállalt kontextussal,
pedig hajdanán a *holtakat* is
feltámasztották pár szóban
(kelj fel –
mordult valaki barátságtalanul,
egy idegen nyelven –
és járj,
ez itt az én helyem,
ide az én jegyem szól –
eriggy, keress más halhatalanságot),
ám Isten csak ahhoz szól,
kiben megfogalmazódik.

Pantomim

Meg-megbicsaklik a szó.
Lábamra tapos a csend,
s szájon töröl gyöngéd vissza-
kézzel, a József Attila uccán
guberál a szél: a kockakövön
eldobált dolgaink zörögnek.
Advent van, bár hó hullani
nem mer,
cserébe ónos eső pereg,
s a fűgák között,
mint gyöngyszemek,
szertegurulnak a percek.

Hója

Kolozsvár csendesen alámerül
a dombokról legördülő estbe',
andalító könnyedséggel
nemlétből nemlébbe szenderedve.

„Kicsikém! Én ma lelépek a világi életből.
Ne kérdezd az okát – én sem tudom.”*

Fázós, kapkodó ujjakkal
egymásról gyűjtva a szavakat,
s mind a tájra szórva,
amint millió felsercenő
pillanatra bomlik a lét,
s a versek kerengő hamvai közé vegyül...
Ellobbant szavak szárnyán
– szinte észrevétlenül –
álnok pernyeként telepszik ránk a múlt,
s mélyül tehetetlenségünk ránca.

Ez a madárcseresznyefa megteszi.
Ágai közt lelkem: tépett vitorla.
Tengerre hát, Hója, halál hajója!

– Fölöttem tátongó csillagok.

** Szilágyi Domokos (Nagy Máriához írt) búcsúleveléből.*

*Hója: Kolozsvár melletti erdő, itt vetett véget életének
Szilágyi Domokos, 1976. november 2-án.*

Áprilisi havazás

békovács postai tisztségviselő mélyen
a bika szemébe nézve, magabiztosan,
hetykén – maga a Spanyol Végzet –,
kecses ívben döf: beejti a levelet
a postaláda-résen,
és orrába túr, lopva, a sarki fűszeres,
articsókák, kelbimbók, karalábék
mögött, mint ki rejtett világ nyitját,
új, nagy titkokat keres...
(csendes hétfő délelőtt: most senki
sincs a téren, újra fordult egyet
a Föld: sorsok végződnek, sorsok
kezdődnek szépen,
– csillag megy az égen:
a többi csacska szóbeszéd)
szabóné a harmadikról, megfogott
egy felleget, kihajol, mint dunyhát
rázza, eltakarja az eget... havazik,
kavargó pelyhekkkel teli a lég,
s a költő szobrára varjú szállt épp
– emelt mutatóujján foltot ejtve –,
hja, híg a líra, és csak ennyit ér:
vésse eszébe jól
mind, ki lantok pengetésibe kezdett.

Aratók hava

Zátonyra futott a Hold
Kelet mesés kincseivel
rakott hajója, és sok
drágafényű csillag gurult

szerte az alkonyuló
égboltra: a harangszótól
megneszült s lábujjhegyre
állt a napraforgótábla:

látni kell, amint leszáll
az est fűszeres illattal
telített nagy, nyikorgó
szekerén járva, pipacsok

szirmát szórva nyomába,
s fehérlik majd a szekérnyom
az éjben, mint a Tejút
porból vett mása: áztatja

kérges orcáját a föld
az ég végtelen tavában,
és elsimulnak ráncai,
elsimulnak ráncaink...

bölcsen kell elfogadni,
mit féltett kincsei közül
elénkbe vet az élet,
járva járj, látva láss, lélek.

Végenincs történet

Elmentében a szoknyán még
igazít egyet: fátyolos
szárnyai lomha légörvényt
kevernek hol hozzáér a
csendhez, a lépcsőház hámló
plafonjáról pipacsszirmok
peregnek, nyomában neon
berreg s cinkosan hunyorog,
mint ki nagy titkot lesett meg^o

A legkisebb fiú nyirkos
lepedők közt ébred: súlyos,
sötét álmokat görgetett
ágya fölébe a végzet:
mozdulatai kapkodók,
fémes forgácsokra hullnak
körötte az ébredező
fények – az útra pogácsát
gyúr zsebébe, nyeregbe már!

Csak ki izzó parázson jár,
érezhetett lábaiban
ily sietséget, mellyel –
igyekezett a kacagó
sorssal farkasszemet nézni,
versét pimaszul arcába
kiáltani, duellumra
hívni összes szörnyét, ifjan,
erősen, akár az élet.

Ám végül elkeveredtek
a színek, s puha szirmain
az éjnek csak egy vers maradt
– nincs más földi álmom, melyért
élni, meghalni érdemes –,
hisz a tudatlan boldogság
ágyát álnokság veti meg,
s vizes lepedőt tiz kézzel
húzna rád e szép új világ°

És ekkor egy elfelejtett
versben különös lányra lelt:
nevetése akár a fény,
terjedt, s egész lénye betelt
lágyszongással, suttogással,
hulló szírom-suhogással,
s érezte a vég fátyolos
szárnyait, hús leheletét:
elmentében a szoknyán még

Janus

Gryllus, midőn előmbe penderül e
gyanús fazon: ziláltan, szegletek mögül,
kobozát ismét mellemnek szegezve,
s ajkára durva harczy kaffogás derül,
mondom, Gryllus, amíg te zönögsz satöbbi,
elkelne pár tücsök. De meglehet,
bár ezt jól kihüvelyeztem,
Gryllus fejére fon majd babért a jövő.

Amelyben a katonáskodás erényeit dicséri

– *hommage à Kassák Lajos* –

menni kellett: kihúzták a nevemet
valahogy mindig így kezdődik
érdekes: lottón sosem húznak ki én nem szoktam
nyerni
nem vagyok nyerő típus
de itt kihúztak
embertelenül kihúztak
ahogy a rossz álmokat érvényteleníti a feledés
nincs apelláta: menni kell
üstöllést
pofa be has be egy kettő bal jobb
mindjárt netuddmegmilesz
ellebbent egy fehér
zsebkendő
vitorla
lepel

„minden huszadik évét betöltött férfinak
állampolgári kötelessége”
ecc-pecc kimehetsz
jó már nem lehetsz
vattából volt az éj és rázott a hideg ha
hozzaértünk
amikor kirántották alólunk a várost
azt hiszem egyikünk sem gondolta
végérvényesnek
a mozdonyvezető döntését hogy akkor most
délnek
felhőpuha könnyelműség: odaát? ugyan
ám megrágott lenyelt és előrángatott fekélyes
gyomrából a vonat
másnap reggel kifordított bőrrel
még csepegett rólunk az éjszaka alvadó vére

hármán
voltunk talán túlzás lenne e szám felett
itt elromantikázni: túlzok
napfényt aggatott magára a táj
csobogott és csörömpölt az oltyán valóság
– valaki nyitva felejtetett egy vízcsapot –
és mi áztunk e különös világban mosdatlanul és
személytelenül
míg arcunk használati jogának időszakos
átengedése
végett tisztességtelen ajánlatokkal ostromolt
egy rosszarcú szódavizárus
soha nem láttam ennyi szódavizárust
de fegyelmet erőszakoltam arcizmaimra
mert a tudat feneketlen tükrei mögött alattomos
zászlóit bontogatta a kétségbeesés
fekete lobogók integettek a túlpartról
majd hirtelen szárnycsattogtatással lármás
varjúsereggé váltak
hogy utunkon mindvégig elkísérjenek

én költő voltam
serkentek bennem a versek akár a szakáll gyötrő
látomásom
annyi volt mint érett gyümölcs a fán
léptem nyomában megolvadt az aszfalt hol vérem
hullott fű serkent: vérű
és apró virágok nyíltak köröttem ha kacagtam

na böjéc mondták egy gyorsan idegenné lett nyelven
szérvic pátriájá:
nem volt nékem mit ott keresnem
az ember vagy verset ír vagy géppuskával játs
vagy
megesküszik hogy ölni fog ha éppen úgy adódik
van ki mindig a rövidebbet húzza
aztán imádkozik nehogy úgy adódjon

bal bal bal jobb bal
lötyögött rajtunk ezen új rend melyet sehogyan
sem tudtunk kapcsolatba hozni a civilizációval
és vas ugatással kattogtak a fegyverek
míg tisztogattuk őket:
szeresd fegyveredet mint tenmagadat
szertefutottak szemünk mélyén az őzek
havazott: a pelyhek közé kék rongycsfatok
vegyültek:
elkeveredtünk az idő sűrűjében
ahol érzékelhetetlenné válik a mozgás
így szükségszerűen az ügyeletes kapus lesz az
első mozgató
mert egy sörért belophatsz kettőt
és a sör majd alázatosan teszi dolgát
láttam barátaim hiábavaló igyekezetét amint
megpróbálják
sörösüveggel
ét könyvvel
ládában lakat alatt féltett könyveinkkel
aládúcolni
a lesuvadó oltyán égboltot és arcukban saját
arcomra leltem
ám az égbolt könyörtelenül lesuvadt

na böjéc: nos, fiúk

végül megtanultunk barna cserzett semmitmondó
arccal magozni eladdig érthetetlen szavakból
cifra káromkodásokat összerakni
ütni állni
aljas cselet vetni szesszel kávéval cigivel
korrumpálni két nap eltávozásért mindenkit akit
csak lehetett
és mindenkit lehetett
és nem nyílt meg a föld hogy fáradt
szusszanással
mindnyájunkat elnyeljen kénköves zápor közepette
így azonmód levontuk az egyetlen
logikusnak tűnő konzekvenciát – férfiak lettünk:
levette rólunk kezét az Úristen
sz...-án a kaszánya fala szürke olaj kék
szegéllyel
jobbra van a lépcső balra a századparancsnok
irodája
bal jobb
megtanultunk furfangosan ütemre lépni
ütemre állni
ütemre levegőt venni
ütemre nem gondolkodni
ütemre szérvésszk pátriájá!
ütemre
és persze hazaengedtek mert Isten szeretete végtelen
álltunk az állomáson kifordított
bőrünk lötyögött rajtunk
miként lötyögött a lelkiismeret is
és arra gondoltam új életet kezdek
szüleimnek egészen megnyúlt az arca az aggódástól
röhögtünk volna de cserepes volt a szánk
és a hátunk mögött elszállt néhány
lomha fekete madár

szérvic pátriájá: szolgáljátok a hazát

szérvésszk pátriájá: szolgálom a hazát

Kis arsz, poétika

Költő vagyok – mit bánom én,
merre száll a szó, s ki füle
botján dobbant: nem értem szól
a vers, bár én verem dobra,

van, mint minden igazságnak
tűnő, pille-könnyű léte,
mi egyéb gondja is lenne:
fizetni én fogok érte:

éltem lesz az ára. Jó ár,
alkudható, noha ember
sorsát meg nem téveszti, eh,
a nyelv azé, ki műveli,

s a szó, nálam *hitvány szolgál*,
fölötte sorsnak s illanó
koroknak: utánam száll mind,
vígán, mennybe vagy pokolra.

A Minden kell és az Igaz:
mások mértékével miért
mérném léptem: botor vigasz
cserepektől kérni képem.

Tér kell: szálljon a gondolat,
halld, mint suhog lepke-szárnya,
elme és akarat az úr:
zeng versem, ha úgy kívánja.

Kis úr poétikai világképe

Zöld a föld, s a madarak dallanak,
Isten sok apró teremtménye édeleg,
Tél misztikus, Tavasz buja s a Nyár meleg,
Utálom az őszt. (mondani, erről,
érdemben, többet nemigen lehet.)

Imádom a délceg fákat, fenyveket,
Királyi tölgy, évszázados dió,
Toronymagas jegenye, rekettye,
S szívem symbóluma: szomorúfüz...
(bírálnok mindehhez, vajh' mit fűz?)

A legszebb lányok a magyar lányok,
Templomhoz hű szende szüzek, barna
Hajatokban mezei virágok,
Ah, álmatlan szív sok epekedésit
Okozátok! (jaj, ártatlanságom!)

Szentélyem: Árdél, szentegyház, matyar
Óhaza, legszentebb anyanyelvünk:
Magánhangzók s mássalhangzók hada,
*Autonómia, barátság**: szálljon
Magasra dalom, mely Téged dicsér.

(Mondani, erről, még sok mindent lehet.
Mostanság a vers körül sok Kis úr,
s fájdalom, kevés költő serénykedett,
jó éjszakát, szép magyar líra:
álmodj rigurózus ütemeket.)

* „szabadság, szerelem”, egy anakronisztikus olvasatban.

Magyar vitézek

Vitézek,
magyar vitézek jönnek
Losoncz felől, Kassa felől,
Arad, Zenta felől,
jönnek hosszú sorokban, álmos tagokkal,
mint porban csörgedező higany,
mint porban csörgedező vér.
Valami szörnyű tévedés történhetett,
valahogy kihulltak a szavak
az értelem összefüggéseiből,
s most jelszavak roncsai közt
botlatnak a lovakkal:
Budának tartanak: a Várnak tartanak,
Bécsnek, Párizsnak tartanak
a szállingózó csendben,
miközben lépteik mentén megborzong
a bozót, s a levelek összebújnak a fákon:
didergő pillangók a vérszagú szélben
(Wir sind die freundliche Ungarische Volke,
nicht schiessen!

– Scheisse.)

Október

Most ősz van. Lomb hull, ahogy
kilépsz az ágyból: kacajod,
mint rakoncátlan berkenye-szemek,
pereg s gurul szerte a szobában.

Az ágyban friss a nyár emléke: illatod,
meleged, vállamra ejtett
piciny csók. A fürdőszobából
még visszanezel,

melleden ütközik meg a fény,
s egy rezzenéssel körülgyűrűz a nap:
a teremtő rajzolja meg a nőt
a toll egyetlen lendületével.

Tintával írok, ám most hasztalan
keresem pennám a mindent
elborító lomb tömegében – szárad
benne sok meg nem írt sorom –

– a fürdőből kihallik éneklésed.
Nem tudom szavakkal betömni
a rést, mit sorsomon ütött a léted:
csend van, ha nem vagy itt,

s én csak emléke vagyok a fénynek.

A fák értünk jönnek

Eljönnek
hozzám a fák:
juharul tanulok,
platánul, gesztenyéül.

Asztalt eszkabálok,
hogy kiterítsenek
füvek, levelek közt,
míg a nyár el nem évül.

Ők sebeiket mutatják,
szigorúan, vádlón,
s kérjük sokasodó
ráncát – én kincseim

rakosgatom némán:
barna gesztenyét,
vadalmát, piruló
pipacsot – és ím,

éveink avarszagú hordalékát.

Alku nincs.
Bort töltök, szavak
sem kellenek,
mit panaszkodhatnék
föl ellenérvül?

(A kést ám használja, ki bátor.)

Szélszelidítés

Jó füvek illata lenni,
madarak röpte, köd,
fuvallat, halk nesz, csönd.
Pillanattá lenni. Érveréssé.
Sorsod vitorlaként
a szélbe tartani.

emberek

az én arcom
a te arcod
az ő arca
a mi arcunk
a ti arcotok
az ő arcuk
Isten

Két csendélet

1.
A legalsó fokok között
sóhajtásnyi zöld dereng.
Kimarjult téglá, búskomor
záporok, fakó tavasz-
illat.
A lépcsőfordulón: elszórt
átkaink s lépteid koppanása,
szerelmünk a fájdalom
súrlott grádicsain
illan.

2.
Az udvar kövén – mit otthagytál –
nagy kosár pipacs:
felbolydult szirmok közt
ijedten ül a csend.
Pillangók zuhognak, mint
télvíz idején a hó
a bérház négyszögletes sivatagának
dekadens magányában.
Eggyé váltan az elmúlással
csak a fájdalom végleges:
körömszakadtáig kapaszkodom
a percbé.

Agg diófa tánca

(Villoniád)

Herceg, egy különös dallam kísért,
ahogy egymásra hullanak a percek,
imát mormolok minden levelemért,
míg lényem mélyén sötét szű perceg.

Átkozott sárga tenger!
Sorstalan pusztuló lomb-magány:
napjaim, mit szenvedtem s szerettem,
pára-folt a semmi ablakán.

Álmomban táncra perdülök,
sok álnok gyökerem letépve,
mi nem táplál, de földhöz köt,
kerengve, különös birokra kélve,

Te meg én, Sire,
mint pillangó násza a fénnel,
csillaggal bélelt köpenyed fejemre
teríted, s vérem vennéd, szelíd kézzel.

Ajánlás:

Így hordom mindenem,
mit szépnak szenteltem,
sok évem virágát, gyümölcsit,
mint bohóc csörgős sipkáját:
fapénzben súlyukat sem érik.

Kinga

Lásd mivé lettem:
kezemben egyre nehezebben
táncol toll és kapa

és nincs álmom,
se nyugtom se maradásom,
szavakkal zörgetek.

Mint szeresselek?
Fölém hajló arcod az ég,
ígém a két szemed,

szoknyád fognám,
mint ijedt kisgyerek: rejts el,
támad a rettenet...

* * *

Még nem sért a csend,
sár nem vegyült
az égi habokhoz,

álmok rejtelve
pereg: harmat
hull a csillagokról.

Csendesen aludj:
az éj mint nagy
puha dunyha terül

dúlt napjainkra,
s én őrködöm
szívdobbanásaid
körül, mint kinek
gondjaira bízta a világot.

* * *

Fürödni fogunk majd
meztelen, az éles
reggeli fényben

az élet tengerén,
halk, kékvizű öblök,
lagúnák kelyhén,

hol az égi s földi
vizek elegyednek,
a szél s a mesék

születnek szüntelen,
ahol születések
végtelen sora

az élet, ó, röpké,
csillám-élet! Levedlem
az emberséget

mint kígyó unt bőré,
hogyan ártatlan legyek
és csendes, akár

az állatok: szeress,
szeress, végzetes, nagy
ölelkezésben.

* * *

És másként fog szólni a dal.
Más szavakból, más lesz a versem,

melyet néked áldozok majd,
egyetlen igazság: szerelem.

S számonkérni tőled fogom
minden kis vereségem, kínzó

vanom-nincsem, szürke tincsem
és galád árulásod, melytől

oly szép lesz izzó világom,
s kíváncsi szuka az élet:

hazug ringyó! Áldott szerelem...

* * *

Lásd mivé lettem.
Számrol mily könnyen roppen szó:
áldás és gyalázat,

szeretlek. Ezért
felesek, mint kisgyerek,
ki anyjával perel:

küzdök ádáz önmagunkért.

Jónás

(A próféta megkísértettetései)

1.

Hallgat bennem a hal,
miképp Jónás is hallgat
a halban.

Ninive, gondolom, már nem
időszerű kérdés.

– Behívatom:

Jónás, felebarátom.

A Kuti és társai cetkonzerv-multi
úgy gondolja, reklámalanyként
önt nem lehet überolni.

Aláírtam fehérben egy csekket:
döntsön hát sorsáról,
ha beugorna, hívatok
egy cetet.

2.

Hallgat bennem a hal,
miképp Jónás is hallgat
a halban.

Ninive, gondolom, már nem
időszerű kérdés.

A hal nem gondol semmit,
csak búzelege.

Jónás pedig elfordult

az Úrtól, és alapított

(a cetben) egy hithű

muzulmán gyülekezetet:

Ramadán volt és (a cetben)

folyamatos napszentület,

enni, inni a végletekig lehetett
eleget.

3.

Hallgat bennem a hal,
miképp Jónás is hallgat
a halban.

Ninive, gondolom, már nem
időszerű kérdés.

Csak ülünk a homokban,
bálnák között a parton,
én néha halkan fölnevetek:

Jónásnak csupán néma
könnye pereg. Értünk jön,
hogy lekaszaboljon, egy székely
bálnavadász-kommandós
sereg.

4.

Hallgat bennem a hal,
miképp Jónás is hallgat
a halban.

Ninive, gondolom, már nem
időszerű kérdés.

Ám az Úr útjai
kifürkészhetetlenek –
minden keret adott,
s hozzá színes
ceruza: képzelet.
Színezgethettek.

A modern kor hősei

Öreg barátomnak, B. Sz.-nek

Jaj, a devla verje meg ezt a kutya életet.
Pénzem sincsen, hálnom sincs hol,
jóllaktam egy marék portól, mit a szemembe vetett,
hej, a kutya élet.

Aki végzi vasárnapját, adja nekem puha álmát.
Cserébe neki adom eszhajnalpír égboltom,
csillagostul.

Mert én mindent megosztok,
Finom bort s a jó kosztot, megalázást.

* * *

Csillagot válassz, szép gyermek,
tengerből hullámot, szelíd nyugati szelet,
szívárványt,

fátyolszárnyú pillangót, szomorú napraforgót,
végzeted homokbuckái között eltévedt
karavánként
bukdácsoló reményt.

Rózsafüzéreden te legyél az első szem
– az utolsó: Isten.

* * *

Aki nem lép egyszerre, nem kap rétest estére,
ki leszel te terítve: ki leszek én terítve.

* * *

Könnyű szélben megszáradni,
sárguló csontig száradni,
sivatag homokja lenni –
súlytalan.

Majd
Anyám frissen mosott lepedői kúsznak fel az
égre,
lepel, mellyel letakarnak gondos kezek
(alamizsna).

A szépség, a tisztaság, a kín.
A véletlen egyszerű formái ezek.

Nevetek, hisz nincs, ki komolyan venne.
Fejfámul egy napraforgót ültessetek.

* * *

Nyomot tévesztett a karaván, kedvesem,
napok óta nem látni csillagot – az eget sem:
Bartók fásult arccal elkeveredett a szélben
– Amerika és Erdély között homokvihar dúlt éppen –,
s összekoccantak a homokszemek.

Ó, végtelen, csillagos mennyboltozat,
Hány meg hány szóval illetünk,
Mert nem volt mit enni, mit inni,
Nem volt kit szeretni,
És mert nem szeretett senki,
Mert nem tudtunk hinni,
Vagy nem tudtunk hányni,

Mert egyszerűen féltünk az elmúlás
Kérlelhetetlen ésszerűtlenségétől,
Vagy mert órákig stoppoltunk az E60-on,
És nem vett föl senki.

És senki föl nem vette.

Bocsásd meg én bűneimet,
Mert magamnak megbocsátani nem tudok.

* * *

Ne higgy az öreg csavargóknak, gyermekem,
a régi mestereknek, a regéknek,
ne higgy a versnek.

Dolgod tedd, mit meg kell tenned:
Új szemmel nézni a múltat,
S a jövőt régi szemmel – mi végre ez?

Gyerünk, új istenek kellenek a mának
Nem érted, nem értem – önmagáért dobban a vers.

* * *

Csalatkozni fog mind, reménység tején
(anyatej satöbbi),
ki él.

Lágerreflektor

szerre levette arcait
és a polcra fölhelyezte mind
nem szólt:
ízlelgette a csendet
az éj neszei
könnyű permetként peregtek
– vállain megült a hallgatás.

A szuszogásukat figyelte,
ahogyan bejárja a házat,
kioson a falak mentén
az éjszakába és föl,
föl az istenverte csillagokig...
Egész lénye ez a szuszogás
az asszonyé, a gyerekeké.
Gyűlölte a csillagokat.
A golyóstollal babrált, maga elé
mintegy védekezőleg szegezve.

Esténként álcákat öltött
és bemenekült papírai közé,
a teremtet szövegbe,
számot vetni a léttel
– mindig a táborba érkezett.

A barakkablakból
a csillagokat nézte,
bizonyosságképp,
hogy létezik még a világ,
és rettegett,
nehogy valami einstand legyen

s a sonderkommando végül
csillagtalanítsa az eget.
(Megutálta őket.)

Az asszonyban is
a bizonyosságot kereste,
az igazat,
mit tőle el nem vehetnek,
de csak ez a szuszogás maradt.
Kifelé jövet a versből,
arc nélkül, szótalán,
egy golyóstollal fenyegetve a csendet:
nincs hazatérni hova.

Pasziánsz

Szakállához kap a költő,
és felkiált: ó, tempora,
kiömlött, és mindent
átítat a tempera

– s hideglelősen megremeg
a kéjsóvár donna tempora
(békés, blazírt, mint vasárnap délután),
amint lustán elhever
a transzbalkán balkonon,
merengve e maszatos,
temperakék alkonyon –
hová tűnt a mores,
ó, mily kór marja korom?

A mágikus szín s illat
keveréke, mely annyi
nagyszerű eszmét ellett,
s mellyel a sok meg-nem-írt
vers-embrió is ellett...
jaj, átkozott mozdulat!

Lila szélben, mint tengeralattjárók,
kövér sárga fellegek,
zoknit stoppol a múzsa
és tökmagot elleget,
szétmaszatolt világomra
óvszerként húzva lelkemet
védekezik az élet,
nehogy teherbe ejtsék a versek.

Hát nem kell irodalom.
A tér: szín, illat, hangulat,
s a lét néhány bornírt,
begyakorolt mozdulat,
jó szót jó helyen szólni:
pokolba véled, gondolat.

Hajnali cigaretta

Ujjaim céltalan csüngenek: a város
hajnali zsongásában hasztalan
próbáltam arcod íveit kibontani
a feledésből. Fázva ébredek.

Bent: a szív csöndje, fegyelem.
Kint: a morajja tömörülő neszek.
Fölbukik csillagporos álmok
mélyéről Atlantisz, Páris, Budapest.

Magányom a hallgatás végtelen
oszlopa – árnyékát vigyázva
kerülgetem –, a derengésben
délbáb: rámhúnyt tekinteted.

A lélek vidám, vészni indul,
könnyű szélben, parttalan barna
vizeken, *merre vagy*, kérded
– fátyolként lebbenő emlékezet.

Ám alámerültem rég
szemeid bársony tengerén
(s Aldebaran csillagán
a királylány megrezzent),

cigarettafüst ivódik bőrömbe:
az idő savanykás penész-szaga
– földübörög az utca – *merre vagy?*
Aludnom kellene.

Imago Mundi

Arcát a villamosablakba temetve
a retinán átfutó képsorok:
néhány kirakat, valami autók,
emberek.

Népszínház utca, csikkek a peronon
Fiumei út, Hungária
van egy Isten valahol
fönt, messze, a fekélyes pofájú
bérházak fölött és mindent lát,
akár a műholdak:
ezt a nyamvadt villamost is,
a kapaszkodóra aggatott
embereket, a csikkeket,
a retinán átfutó képsorokat:
zoom in, zoom out.

Arcát a villamosablakba temetve.

LÁBJEGYZET

Elvetélt mondatok

*Állt a nő az út közepén
a Krisztinán hat sávon rekedt vijjogással röpültek
az autók két piros lámpa között félúton
a járdaszegélyen
zöldre várva a bevásárlólistát gyűröggettem –
verba volans – hétköznapi kis imáim
egyikét, mellyel hozzáragasztom magam a léthez:*

*tej
kenyér
kiló alma
ásványvíz*

*tenni kell, megjátszani, hogy értelmes közünk van
az egészhez, részünk van benne
mert mi lenne ha váltana a lámpa és
nem menne át senki
enni kell, aludni kell, párizsi kell
mert lám elmúlik tőlünk az élet
és éhgyomorral, kialvatlanul és szűzen még
meghalni sem érdemes*

*ott állt a nő és akkor
mintegy varázsütésre megállt minden
súlyos pelyhekben kavarogni kezdett a hó
váltott a lámpa és nem ment át senki
Vers? Próza? Kérdezte hátam mögül
egy kellemetlen hang
a gyűrött cetlimre bökve
köszönöm, nem kérek, mondtam
egyébként is már meglódult az utca*

*siessünk:
mostanság mintha
gyorsabban múlnának az évek.*

Canzonetta

*Az asztalon bor, kenyér, kés.
Se visszaút, se menekvés.
Csak bíbelődsz a szavakkal,
s közben
egyre hosszabbak lesznek az esték,
hosszabbak lesznek az esték...
Ím, a tükör, lásd,
halántékkodra hogy feszülnek
szertefutó szálai a csöndnek.
Csak bíbelődsz a szavakkal,
úgy pazarolod őket,
mintha mind a tied lenne.
Verseidet homlokodra
ha írnád,
ki látná magát benned?*

Tartalom

Mozgalmi dal

<i>Mozgalmi dal</i>	4
<i>Nyári lányok</i>	6
<i>Fehér ló fia</i>	7
<i>Vándor éji dala</i>	8
<i>Karusszel</i>	10
<i>Haiku</i>	13
<i>Blues</i>	14
<i>Post scriptum</i>	16
<i>Fehér éjszakák</i>	17
<i>Városkép</i>	18
<i>Hajósévek</i>	19
<i>Könyörtelenül</i>	20
<i>Ősz</i>	21
<i>Balatonszárszó</i>	22
<i>Félvers</i>	23
<i>Meghívás kivégzésre</i>	24
<i>Jegyzőkönyv</i>	25
<i>A norvég hajnal</i>	26
<i>Passió</i>	27
<i>Írástudók alkonya</i>	28

Beavatás

<i>Beavatás</i>	32
<i>A csend színei</i>	34
<i>Szabadesés</i>	36
<i>Pantomim</i>	37
<i>Hója</i>	38
<i>Áprilisi havazás</i>	39
<i>Aratók hava</i>	40
<i>Végenincs történet</i>	41
<i>Janus</i>	43
<i>Amelyben a katonáskodás</i>	
<i>erényeit dicséri</i>	44
<i>Kis arsz, poétika</i>	48
<i>Kis úr poétikai világképe</i>	49
<i>Magyar vitézek</i>	50
<i>Október</i>	51
<i>A fák értünk jönnek</i>	52
<i>Szélszelidítés</i>	53
<i>emberek</i>	54
<i>Két csendélet</i>	55
<i>Agg diófa tánca</i>	56
<i>Kinga</i>	57
<i>Jónás</i>	60
<i>A modern kor hősei</i>	62
<i>Lágerreflektor</i>	65
<i>Pasziánsz</i>	67
<i>Hajnali cigaretta</i>	69
<i>Imago Mundi</i>	70

Lábjegyzet

<i>Elvetélt mondatok</i>	74
<i>Canzonetta</i>	76

